

першочерговим завданням уряду країни. До переліку лідерів із розміщення внутрішньо переміщених підприємств на своїй території відносяться Закарпатська, Львівська та Чернівецька області. Найбільша частка серед релокованих належить підприємствам переробної галузі та ІТ-сфери [3].

Список використаних джерел:

1. Швадчак А. Релокація бізнесу і пільгова оренда. Як бізнесу врятуватися від війни. *Інтернет-видання «Дзеркало тижня»*. URL: <https://zn.ua/img/forall/u/13/95/карта.png>

2. Вашків О. П. Організаційно-економічні аспекти релокації бізнесу у часвоєнного стану в Україні. *Підприємництво та логістика в умовах сучасних викликів : матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 26-28 травня 2022 року)*. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. С. 112-115.

3. Химич І. Г. Державна програма релокації бізнесу в умовах війни. *Scientific Collection «InterConf», (120): with the Proceedings of the 1 st International Scientific and Practical Conference «Recent Advances in Global Science» (August 16-18, 2022)*. Vilnius, Lithuania: Vaiga, 2022. 111-113 p.

ОСОБЛИВОСТІ СПЛАТИ ЗЕМЕЛЬНОГО ПОДАТКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Ю. О. ОГРЕНИЧ, д-р екон. наук, доцент,
Я. В. КРАСНОЩОК, студент 1 курсу магістратури,
*Запорізький національний університет,
Україна, м. Запоріжжя*

В умовах сьогодення підприємства зазнають великих збитків, припиняють роботу, характеризуються погіршенням фінансово-господарської діяльності, що обумовлено російською агресією проти України. Значна частка підприємств не може повноцінно функціонувати, зокрема аграрні підприємства постраждали найбільше, адже вони не можуть перевезти виробничі потужності в інше місто. Тому важливим питанням є визначення шляхів, способів підтримки тих аграріїв, які опинилися в ситуації, що їх землі окуповані, або на них проводяться бойові дії чи вони засмічені вибухонебезпечними предметами.

Слід відзначити, що Україна є аграрно-промисловою країною та 10% ВВП складають доходи від сільського господарства. Під час воєнного стану аграрії зазнали великих збитків, близько 22% сільськогосподарських земель України в окупації [2]. За таких умов було прийнято рішення про скасування земельного податку для підприємств, що постраждали від бойових дій. Зокрема, відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15 березня 2022 № 2120-ІХ визначено, що «з 1 березня 2022 року по 31 грудня року, наступного за роком, у якому

припинено або скасовано воєнний, надзвичайний стан, не нараховується та не сплачується плата за землю (земельний податок та орендна плата за земельні ділянки державної та комунальної власності)» [4].

Враховуючи означене слід більш детально розглянути особливості сплати земельного податку, згідно з вищезазначеним законом. «Плата за землю – обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у формі земельного податку або орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності» [3]. «Платниками плати за землю є власники земельних ділянок, земельних часток, землекористувачі та землекористувачі (орендарі). Об'єктом оподаткування платою за землю є земельні ділянки, земельні частки (паї), які перебувають у власності, земельні ділянки державної та комунальної власності, які перебувають у володінні на праві постійного користування або надані в оренду» [3].

Під час воєнного стану під пільги підпали земельні ділянки, а саме: «земельні ділянки, що розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями російської федерації, та перебувають у власності або користуванні, у тому числі на умовах оренди, фізичних або юридичних осіб; земельні ділянки, визначені обласними військовими адміністраціями як засмічені вибухонебезпечними предметами та/або на яких наявні фортифікаційні споруди» [4].

6 вересня 2022 року набув чинності наказ Міністерства фінансів України від 29.07.2022 № 225 «Про затвердження Порядку підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків, визначених у підпункті 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України, та переліків документів на підтвердження» [5].

Слід розглянути динаміку надходжень плати за землю, яка представлена на рис. 1. На підставі отриманих даних слід відзначити, що середня сума плати за землю за 3 роки складала 33190,3 млн грн. Протягом 2022 року платниками податків до місцевих бюджетів сплачено плати за землю з фізичних осіб понад 19000 млн грн. Отже, значна кількість платників за землю в 2022 році використала пільги, що були впроваджені державою.

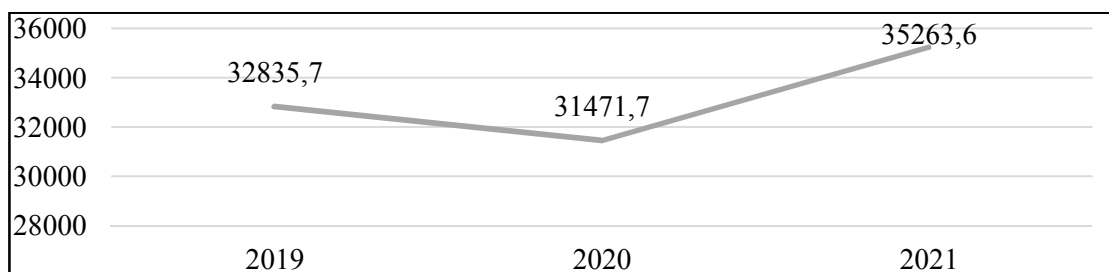

Рисунок 1 Плата за землю за 2019-2021 рр. в млн грн

Примітка: складено на основі [1]

За результатами проведеного дослідження слід зауважити, що перевагою відміни земельного податку під час воєнного стану є підтримка підприємств, що залишилися без можливості працювати та отримувати

прибуток. Гроші, які підприємства повинні б були сплатити до бюджету, зможуть вкласти у цінні папери або крипто валюту, примножити їх та завдяки цим коштам відновити свій бізнес.

Поряд з перевагами слід навести недоліки сплати земельного податку, зокрема: немає чіткого механізму визнання підприємства неспроможним вести свою діяльність; підприємства, які знаходяться на тимчасово окупованій території, втратили доступ до документації та не можуть подати уточнюючі декларації, а отже не можуть отримати податкову пільгу.

Враховуючи вищезазначене сформовано пропозиції щодо вдосконалення сплати земельного податку: доцільно надати змогу платникам земельного податку подавати всі документи для декларації в електронному форматі, наприклад, через електронний додаток «Дія». Таке нововведення дозволить підприємцям, що знаходяться на тимчасово окупованій території та не мають змогу приїхати до контролюючого органу, подати декларацію онлайн; розробка механізму автоматичного перерахування податку. Такий механізм спростить процес оподаткування, адже підприємцям не потрібно звертатися до контролюючого органу та подавати документи, а достатньо скористатися відповідною програмою. Дана програма повинна містити перелік тимчасово окупованих територій, територій на яких проводяться бойові дії чи засмічених вибухонебезпечними предметами і вона б автоматично змінювала розмір земельного податку на «0 грн».

Отже, під час воєнного стану звільнено від сплати земельного податку власників тих земель, що знаходяться на територіях бойових дій або на тимчасово окупованих землях, що призвело до значного зменшення обсягів надходження даного податку до бюджету України.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua> (дата звернення 27.10.2022).
2. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/> (дата звернення 27.10.2022).
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. Дата оновлення: 10.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>(дата звернення: 27.10.2022).
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15 березня 2022 № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text> (дата звернення: 27.10.2022).
5. Про затвердження Порядку підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків, визначених у підпункті 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України, та переліків документів на підтвердження: Наказ Міністерства фінансів України від 29.07.2022 № 225. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0967-22#Text>(дата звернення: 27.10.2022).